

OBSAH

Vymezení problematiky	7
I. Třídění mezinárodně protiprávního chování v praxi států, v judikátech a v nauce mezinárodního práva	9
1. Názory autorů do první světové války	9
2. Praxe států v období Společnosti národů	12
3. Přínos Sovětského svazu obecnému mezinárodnímu právu	14
4. Z doktrinárních názorů po první světové válce	15
5. Přínos Antonína Hobzy	16
6. K teorii trestní odpovědnosti státu	17
7. Klasifikace porušení mezinárodního práva v praxi států po druhé světové válce	19
7.1. Zákaz použití síly a hrozby silou	19
7.2. Zákaz násilného udržování koloniálního panství	21
7.3. Ochrana lidských práv	25
7.4. Ochrana životního prostředí	26
8. Vymezení druhů protiprávního chování v rozhodnutích mezinárodních soudních a arbitrážních orgánů	29
9. Názory vědeckých autorit	29
9.1. Doktrinární názory našich autorů	30
9.2. Sovětská nauka mezinárodního práva	31
9.3. Vasilenkova tripartice porušení mezinárodního práva	36
9.4. Tripartice porušení podle Graefratha a Steinigera	37
9.5. Názory západních autorů	38
9.6. Návrh R. Aga	40
9.7. Rozprava v Komisi pro mezinárodní právo	43
II. Pojmové vymezení mezinárodních zločinů v článku 19 návrhu Úmluvy o odpovědnosti států	47
1. Konečné znění článku 19	47
2. Reakce států na článek 19	48
2.1. Mezinárodní zločiny a trestně právní odpovědnost	48
2.2. Příklady mezinárodních zločinů	49

2.3. Nevyjasněnost právních následků mezinárodních zločinů	49
2.4. Terminologické nejasnosti	50
3. Vliv předmětu mezinárodního závazku na vznik protiprávního cho- vání	50
4. Opodstatněnost rozdílu odlišných druhů mezinárodně protiprávního chování	51
5. Rozbor článku 19 první části návrhu	52
5.1. K odstavci 1	52
5.2. Kvalifikace mezinárodního zločinu	55
5.3. Kritika vymezení pojmové podstaty mezinárodního zločinu	57
5.4. Příklady „závažného porušení“ mezinárodního závazku	62
5.4.1. Zachování mezinárodního míru a bezpečnosti	63
5.4.2. Ochrana práva národů na sebeurčení	64
5.4.3. Ochrana lidského bytí	66
5.4.4. Ochrana životního prostředí	67
5.5. K rozšíření počtu mezinárodních zločinů	70
5.6. Mezinárodní delikty	71
6. Zločiny podle mezinárodního práva	71
6.1. Pojmové vymezení	71
6.2. Souvislost mezi zločinem podle mezinárodního práva a mezinárod- ním zločinem	72
6.3. Návrh Kodexu zločinů proti míru a bezpečnosti lidstva	75
6.4. Oživení koncepce mezinárodní trestní odpovědnosti jednotlivců	78
6.4.1. Praxe států a smluvní instrumenty	79
6.4.2. Renesance doktrinárních názorů o mezinárodní trestní odpovědnosti jednotlivců	80
6.4.3. Kritické připomínky k uvedené doktríně	81
6.5. Teorie trestní odpovědnosti státu	84
III. Právní následky mezinárodního zločinu	87
1. Výchozí předpoklady	87
2. Koncepce přijatá Komisí	89
3. „Katalog“ právních následků podle W. Riphagena	91
4. Komentář k článkům 8 až 11 druhé části návrhu	94
5. Definice postiženého státu	96
6. K zařazení závazku na ochranu lidských práv a základních svobod	98
7. Komentář k článkům 5, odst. 3, 14 a 15 návrhu	101
8. Reakce v Komisi k otázce právních následků mezinárodního zločinu	105
9. Oprávnění přímo a nepřímo postižených států	107
9.1. Která „nová práva“ mají přímo postižené státy	107
9.2. Nová práva nepřímo postižených států	108
9.3. K praxi a doktríně ochrany „vitálních zájmů“ (stav nouze)	114
10. Možnosti použití represálií podle návrhu Úmluvy	120
10.1. Obecné poznámky	120
10.2. K úpravě represálií	121
10.2.1. Represálie z aspektu článku 30 první části návrhu	121
10.2.2. Pojem a předpoklady legitimacy represálií podle druhé části ná- vrhu	123
10.3. Nepřípustná použití represálií	125
11. Kogentní normy a právní následky jejich porušení	126
11.1. Existence kogentních norem a jejich prosazení	126
11.1.1. Praxe států a judikatura	126
11.1.2. Názory znalců	127

11.2. Právní následky porušení kogentních pravidel	128
11.3. Tunkinova koncepce politické odpovědnosti	132
IV. Realizace mezinárodní odpovědnosti a urovnávání sporů	137
Závěrečné poznámky	141
Příloha: Úmluva o odpovědnosti států (část druhá a třetí)	145
Seznam použitých zkratk	152